

Ortaokul Öğrencilerinin Sosyal Beceri, Fiziksel Aktivite ve Akademik Başarı Özelliklerinin İncelenmesi

Ali Kara¹, Mehmet Şahin^{2*}

¹ İstanbul Gedik Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Anabilim Dalı

² İstanbul Gedik Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi

*Sorumlu Yazar: mehmet.sahin@gedik.edu.tr

Gönderilme Tarihi: 10.06.2021– Kabul Tarihi: 08.08.2021

Öz

Bu araştırmanın amacı, ortaokul öğrencilerinin sosyal beceri, fiziksel aktivite ve akademik başarı özelliklerinin yaş, cinsiyet ve BKİ göre incelenmesidir. Çalışmaya 6, 7. ve 8. Sınıf çocuklarının eğitim aldıkları bir ortaokulda, 6. sınıftan; 54 kız, 79 erkek, 7. sınıftan; 53 kız, 51 erkek, 8. sınıftan; 18 kız, 83 erkek olmak üzere tipik gelişime sahip olan, fiziksel aktiviteye katılımda sağlık sorunu bulunmayan ve ebeveyn tarafından onam formu imzalanmış toplam 338 çocuk katılmıştır. Katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin betimsel istatistikler için frekans ve yüzde analizi yapılmıştır. Ölçekler ve alt boyutlarının minimum, maksimum, ortalama ve standart sapma değerleri belirlenmiştir. Çocuklar için fiziksel aktivite ölçeği, çocuklarda sosyal beceri değerlendirme ölçeği ve akademik başarı ölçeği için çarpıklık ve basıklık değerleri ve Shapiro-Wilk (Normal Uygunluk Testi) uygulanmıştır. Ayrıca fiziksel aktivite ve sosyal beceri ölçeğinin güvenilirlik analizi için Chronbach alfa değerleri hesaplanmıştır. Cinsiyete göre karşılaştırılmalarda T-testi, sınıflara göre karşılaştırılmalarda tek yönlü varyans analizi (One-Way ANOVA), BKİ göre ise Kruskal-Wallis analizi uygulanmıştır. Akademik başarı, fiziksel aktivite, sosyal beceri ve alt boyutlarının arasındaki ilişkiye yönelik Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon analizi yapılmıştır. Araştırmanın sonucunda katılımcıların sosyal becerilerinin cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği ($p < 0,05$), buna karşın akademik başarıları, fiziksel aktivitelerinin cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur ($p > 0,05$). Sınıf düzeylerine göre katılımcıların fiziksel aktiviteleri ve sosyal becerileri istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterirken ($p < 0,05$), akademik başarıları anlamlı bir farklılık göstermemiştir ($p > 0,05$). BKİ sınıf düzeyleri ile akademik başarı arasında ise anlamlı bir farklılık olduğu ($p < 0,05$) saptanmıştır. Fiziksel aktivite ve sosyal beceriler arasında pozitif yönlü, zayıf bir ilişki bulunmuştur ($p < 0,01$).

Anahtar Kelimeler: Fiziksel Aktivite, Sosyal Beceri, Akademik Başarı, BKİ

Secondary School Students' Social Skills, Physical Activity and Examining Academic Success Characteristics

Abstract

The aim of this study is to examine the social skills, physical activity and academic achievement characteristics of secondary school students according to age, gender and BMI. The study was conducted in a secondary school where 6th, 7th and 8th grade children were educated, from the 6th grade; 54 girls, 79 boys from 7th grade; 53 girls, 51 boys, from 8th grade; A total of 338 children, 18 girls and 83 boys, with typical development, no health problems in participating in physical activity, and a consent form signed by their parents, participated in the study. Frequency and percentage analysis were performed for descriptive statistics on the demographic characteristics of the participants. The minimum, maximum, mean and standard deviation values of the scales and their sub-dimensions were determined. Skewness and kurtosis values and Shapiro-Wilk (Normal Suitability Test) were applied for physical activity scale for children, social skills assessment scale for children and academic achievement scale. In addition, Chronbach's alpha values were calculated for the reliability analysis of the physical activity and social skills scale. T-test was used for gender comparisons, one-way analysis of variance (One-Way ANOVA) for class comparisons, and Kruskal-Wallis analysis for BMI. Pearson Product-Moment Correlation analysis was conducted for the relationship between academic achievement, physical activity, social skills and its sub-dimensions. As a result of the research, it was found that the social skills of the participants showed a statistically significant difference according to their gender ($p < 0,05$), whereas their academic achievements and physical activities did not show a significant difference according to their gender ($p > 0,05$). While there was a statistically significant difference in the physical activities and social skills of the participants according to their grade levels ($p < 0,05$), their academic achievement did not show a significant difference ($p > 0,05$). A significant difference ($p < 0,05$) was found between BMI grade levels and academic achievement. A weak positive correlation was found between physical activity and social skills ($p < 0,01$).

Keywords: Physical Activity, Social Skill, Academic Achievement, BMI

1. Giriş

Düzenli ve sürekli olarak yapılan fiziksel aktivitenin fiziksel sağlık, mental sağlık ve kişinin beyin gelişimi üzerinde pozitif yararları gözlemlenmiştir (Hillman ve ark., 2008). Orta dereceli şiddette ve sürekli yapılan egzersizlerin; örnek olarak yürüyüş yapmanın kişiler üzerinde rahatlatıcı ve sakinleştirici etkisi bulunmakta, kan dolaşımını artırarak beyindeki kılcal damarlar genişlemekte ve bu damarlar genişlediğinde beyne giden kan akımı da artmaktadır. Yüksek şiddette ve yüksek müzik ile yapılan fiziksel aktivitelerin uyarılmışlığı artırarak, yüksek şiddette yapılan egzersizlerin endorfin ve duyu durum düzeylerini daha iyi duruma getiren farklı hormonların da salgılanmasında etkili olduğu gözlemlenmiştir (Bouchard ve ark., 2006).

Çocukların hayatları zamanla daha durağan yaşam biçimlerine dönüşmektedir ve fiziksel hareketlilikleri televizyon, bilgisayar, telefon gibi cihazlar karşısında azalmış durumdadır (Myers ve ark., 1996). Çocuklarda obezite son yıllarda önemli ölçüde artmaktadır ve bu yaşam biçimi farklılaşmasından dolayı önemli kaygılar meydana gelmektedir (WHO, 2006). Okuldaki durumlar söz konusu olduğunda, fiziksel etkinlikleri ya da fitness eğitimini dâhil edebilmek, çocukların fiziksel olarak sağlık durumlarının yanında (Haskell, 1994) bilişsel verimliliği (Sibley ve Etnier, 2003), ilgi ve odaklanmayı geliştirmek için en uygun araçlardan birisidir (Hillman ve ark., 2005; Shephard, 1996; Taras, 2005).

Öğrencinin başarı durumunda etken olan faktörler ve öğrencilerin fiziksel aktivite seviyeleriyle akademik başarıları arasındaki ilişki ebeveynler, öğretmenler ve yöneticiler tarafından uzun sürelerdir tartışılmaktadır. Fiziksel aktivitenin en mühim yararı çocukların fiziksel uygunluklarının gelişmesine katkı sağlamaktır. Düzenli olarak spor yapan çocukların daha fazla sosyalleştikleri ve akademik başarılarının yükseldiği birçok farklı kaynak tarafından desteklenmiştir (Busato 2000; Chamorro-Premuzic ve Furnham, 2003; Komarraju ve ark., 2009; Ledra ve ark., 2007; Saygılı ve ark., 2015).

Okul çağında olan çocukların fiziksel aktiviteleri üzerine yapılan çalışmaların merkezinin birini de akademik başarı üzerindeki etkilerinin incelenmesi oluşturmaktadır. Araştırmalar, farklı türdeki ve şiddetteki fiziksel aktivite etkinliklerinin çocuk katılımcıların akademik başarılarını etkilediğini beyan etmektedir (Hillman ve ark., 2008). Araştırmacılar fiziksel aktivitenin ve akademik başarının arasında olan bu bağlantıyı psikolojik ve fizyolojik etkenler ile bağdaştırmaktadırlar. Yapılan fiziksel aktivite etkinlikleri esnasında beyne iletilen oksijen ve kan düzeyindeki yükselmeyi, üstünde hissettiği baskının azalma durumunu, duyu durumundaki gelişme ve sinaptik esnekliğindeki iyileşme potansiyel olarak akademik başarıyı yükseltici değişkenler olarak edilmektedir (Burrows ve ark., 2014). Bireylerin duygusal, fiziksel ve sosyal açıdan zenginleşmesinde, grup olarak birlikte çalışmaların daha etkin hale gelmesi ve kolaylaştırılmasında, karşılıklı olarak dayanışmasında ve iş

birliğinin sağlanmasında, toplumsal aidiyetin ve bir gruba üyelik duyma hissiyatının öğrenilmesinde en kolay aracı olgulardan biri de şüphesiz olarak spordur (Göde ve Alkan, 1998).

Obezite durumlarının yorumlanmasında kullanılabilir en uygulanabilir yöntem beden kütle indeksi hesaplamaktır (Alikashiöğlu ve Yordam, 2000). Bahsi geçen bu yöntemin kolay olması ve doğrudan uygulanabilir olması, vücut yağ yüzdesi hesaplamasında iyi bir belirleyici olmasından dolayı kullanılmaktadır (Güler ve ark., 2009). Yetişkin bireylerde beden kütle indeksi değerlendirilebilmesi oran açısından çok pratiktir, fakat çocuk katılımcılarda yaş ile birlikte fazla değişken durum gösterdiğinden dolayı dikkat edilmelidir (Köksal, 2008). Beden Kütle İndeksi hesaplamasında $BKI = \frac{\text{Ağırlık (kg)}}{\text{Boy uzunluğu (m)}^2}$ formülü kullanılmaktadır. Yaşa göre BKI'yi Neyzi ve ark., (2008) tarafından geliştirilmiş olan Beden Kütle İndeksi Persentil Değerleri grafiği ile değerlendirilmiş olmaktadır.

Spora iştirak etmek ve sosyal beceriler arasındaki bağın ele alındığı çalışmalarda; spora katılımın kişilerde sosyal beceriyi iyileştirdiği yönünde bulguların olduğu gözlemlenmiştir (Arslanoğlu, 2010; Çamur, 2013; Süt, 2014). Bu sebeple ortaokuldaki 6. 7. ve 8. sınıflarda öğrenim gören çocukların fiziksel aktivite düzeyleri, sosyal beceri düzeyleri ve akademik başarı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu çalışmada uygulanacak olan testler ile grupları yaş, cinsiyet ve BKI düzeyleri açısından incelenmesi hedeflenmektedir.

Bu çalışma ortaokulda öğrenim gören öğrencilerin fiziksel aktivite ve sosyal beceri düzeylerini daha iyi kavramamıza ve velilerin, öğretmenlerin ve araştırmacıların dikkatlerini bu özelliklerin iyileştirilmesi için uygun tedbirlerin alınması konusuna önem vermeye yardımcı bulunacaktır. Bu araştırmanın alana bir diğer katkısı da fiziksel aktivitenin akademik başarı önünde bir pürüz yaratıp yaratmadığına ilişkin araştırma bulguları sunması olacaktır.

1.1. Araştırma Amacı

Çocukların hayatları zamanla daha durağan yaşam biçimlerine dönüşmektedir ve fiziksel hareketlilikleri televizyon, bilgisayar, telefon gibi cihazlar karşısında azalmış durumdadır (Myers ve ark., 1996). Çocuklarda obezite geldiğimiz son yıllarda önemli ölçüde artmaktadır ve bu yaşam biçimi farklılaşmasından dolayı önemli kaygılar meydana gelmektedir (WHO, 2006). Okuldaki durumlar söz konusu olduğunda, fiziksel etkinlikleri ya da fitness eğitimini dâhil edebilmek, çocukların fiziksel olarak sağlık durumlarının yanında (Haskell, 1994) bilişsel verimliliği (Sibley ve Etnier, 2003) ilgi ve odaklanmayı geliştirmek için en uygun araçlardan birisidir (Hillman ve ark., 2005; Shephard, 1996; Taras, 2005).

Öğrencinin başarı durumunda etken olan faktörler ve öğrencilerin fiziksel aktivite seviyeleriyle akademik başarılarının arasındaki ilişki ebeveynler, öğretmenler ve

yöneticiler tarafından uzun sürelerce tartışılmaktadır. Fiziksel aktivitenin en mühim yararı çocukların fiziksel uygunluklarının gelişmesine katkı sağlamaktır. Düzenli olarak spor yapan çocukların daha fazla sosyalleştiklerini ve akademik başarılarının yükseldiği birçok farklı kaynak tarafından desteklenmiştir (Saygılı ve ark., 2015)

Bu sebeple ortaokuldaki 6. 7. ve 8. sınıflarda öğrenim gören çocukların fiziksel aktivite düzeyleri, sosyal beceri düzeyleri ve akademik başarı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu çalışmada uygulanacak olan testler ile grupları yaş, cinsiyet ve BKİ düzeyleri açısından incelenmesi hedeflenmektedir.

Bu çalışma ortaokulda öğrenim gören öğrencilerin fiziksel aktivite ve sosyal beceri düzeylerini daha iyi kavramamıza ve velilerin, öğretmenlerinin ve araştırmacıların dikkatlerini bu özelliklerin iyileştirilmesi için uygun tedbirlerin alınması konusuna önem vermeye yardımcı bulunacaktır. Bu çalışmanın alana bir diğer katkısı da fiziksel aktivitenin akademik başarı önünde bir pürüz yaratıp, yaratmadığına ilişkin araştırma bulguları olacaktır.

Hipotezler: Bu alanda yapılmış diğer çalışmalar incelenerek aşağıdaki hipotezler oluşturulmuştur;

- a) Fiziksel aktivite düzeyi ve cinsiyet arasında anlamlı farklılık yoktur.
- b) Sosyal beceriler kızların lehine daha anlamlıdır.
- c) Akademik başarı ve cinsiyet arasında anlamlı farklılık yoktur.
- d) Fiziksel aktivite ve yaş arasında anlamlı bir farklılık vardır.
- e) Sosyal beceri ve yaş arasında anlamlı bir farklılık vardır.
- f) Akademik başarı ve yaş arasında anlamlı farklılık yoktur.
- g) Fiziksel aktivite ve BKİ arasında anlamlı bir farklılık vardır.
- h) Sosyal beceri ve BKİ arasında anlamlı bir farklılık vardır.
- i) Akademik başarı ve BKİ arasında anlamlı bir farklılık yoktur.
- j) Fiziksel aktivite ve akademik başarı arasında anlamlı bir ilişki vardır.
- k) Fiziksel aktivite ve sosyal beceriler arasında anlamlı bir ilişki vardır.
- l) Sosyal beceriler ve akademik başarı arasında anlamlı bir ilişki vardır.

2. Gereç ve Yöntem

2.1. Araştırma Grubu

Araştırmanın evrenini İstanbul Gaziosmanpaşa Mustafa Yeşil İmam Hatip Ortaokulu öğrencileri oluşturmaktadır. Örneklem grubunu İstanbul ili Gaziosmanpaşa İlçesi "Mustafa Yeşil İmam Hatip Ortaokulu"nda öğrenim gören 6. 7. ve 8. Sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmaya 6. sınıftan; 54 kız, 79 erkek, 7. sınıftan; 53 kız, 51 erkek, 8. sınıftan; 18 kız, 83 erkek öğrenci olmak üzere 338 katılımcı gönüllü olarak katılmıştır. Tipik bir gelişim gösteren, fiziksel aktivitelere katılım sağlamakta sağlık problemi olmayan ve anne-baba tarafından onam formu imzalanmış olan öğrenciler çalışmaya katılmıştır.

Araştırma katılımcıları Amaçlı Örnekleme Yöntemi ile belirlenmiştir. Amaçlı Örnekleme Yöntemi, derinlemesine araştırma yapabilmemiz amacı ile araştırmanın ulaşılmak istenen sonucu bağlamında veri bakımından etkili sonuçları seçme işidir. (Büyüköztürk, 2008). Örneklem büyüklüğü hesabı için G-power 3.1.9.4 programında güç analizi uygulanmıştır. $\alpha= 0.05$ güç $(1-\beta)= 0.80$ olarak alınmıştır. Her grupta 40 kişiye karar kılınmıştır.

Tipik bir gelişim gösteren, fiziksel aktivitelere katılım sağlamakta sağlık problemi olmayan ve anne-baba tarafından onam formu imzalanmış olan öğrenciler çalışmaya katılmıştır. Bu ölçütlere uygun olmayan ya da kendi iradesiyle araştırmaya katılmak istemeyen öğrenciler araştırma örnekleme dâhil edilmemiştir.

2.2. Araştırma Yöntemi

Bu çalışmada ortaokulda öğrenim gören öğrencilerin sosyal beceri, fiziksel aktivite ve akademik başarı özelliklerini incelemek için nicel araştırma yöntemlerinden Betimsel Araştırma Yöntemi ve İlişkisel Araştırma Yöntemi kullanılmaktadır.

Betimsel araştırma, araştırılan hususların mevcut durumuyla alakalı hipotezleri ölçebilmek ve sorulara cevap bulabilmek için veriler toplamayı gerektiren araştırmalardır. İlişkisel Araştırma, iki veya daha fazla değişkenin, aralarındaki ilişkilerin rastgele bir biçimde bu değişkenliklere müdahalede bulunmadan incelendiği araştırmalar olarak tanımlanmaktadır (Akgün ve ark., 2008).

2.3. Verilerin Toplanması

Bu araştırma çalışması için İstanbul Gedik Üniversitesi Etik Kurulundan onay alınmış ve etik kurul onayının ardından İstanbul Milli Eğitim Müdürlüğü ile araştırma izni alınması ile ilgili yazışma yapılarak Milli Eğitim Bakanlığına bağlı olan okul ve kurumlarda yapılacak araştırmaya özgü izin ve uygulama yönergesi doğrultusunda gereken onaylar alınmıştır. Bütün bu süreçler tamamlanmış olduğunda araştırma yapılacak olan okullar ile iletişime geçilerek araştırmaya katılacak olan çocuklar için öğretmenlere ve ailelerine yapılacak olan

araştırma hakkında detaylı bilgi verilmiş olmaktadır. Katılımcıların ailelerine Veli Onam Formu gönderilmiş ve araştırmaya katılmasına ebeveynleri tarafından izin verilen çocuklar için okulların yüz yüze eğitime geçtiği zaman diliminde okullar ziyaret edilerek ölçekler gerçekleştirilmiştir. Dünya genelinde etkili olan Covid-19 pandemi süreci nedeniyle araştırmaya 2020 Mart ayı içerisinde başlanması planlanmışken Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okulların eğitim-öğretim sürecine ara vermesi nedeni ile verilerin toplanması 2021 Mart ayının içerisinde gerçekleştirilmiştir.

Bu araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden Betimsel Araştırma Yöntemi ve İlişkisel Araştırma Yöntemi kullanılmıştır. Bu araştırma için veri toplama aracı olarak; Çocuklar için Fiziksel Aktivite Ölçeği (ÇFAÖ) (Crocker ve ark., 1997), Matson Çocuklarda Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeği (Matson ve ark., 1983) ve Akademik başarı puanları kullanılmıştır. Çocukların boy ve ağırlık ölçümleri yapılmış ve Beden Kütle İndeksleri hesaplanmıştır.

Beden Kütle İndeksinin hesaplanmasında $BKI = \frac{\text{Ağırlık (kg)}}{\text{Boy uzunluğu (m)}^2}$ formülü kullanılmaktadır. Yaşa göre BKI Neyzi ve ark. (2008) tarafından geliştirilen Beden Kütle İndeksi Persentil Değerleri grafiği ile değerlendirilmiştir.

ÇFAÖ, son 1 hafta içinde yapılan fiziksel aktiviteleri hatırlamaya yönelik bir ölçektir ve genel fiziksel aktivite alışkanlıkları üstüne fikir verir. Çocuğun kendi hür iradesi ile cevaplanan bir form olmaktadır ve 10 maddelik sorular içerir. Araştırmaya katılan çocukların fiziksel aktivite puanlarının hesaplanmasında cevaplanan tüm soruların ortalaması alınmaktadır. ÇFAÖ’de 5 puan en yoğun fiziksel aktivite seviyesini, 1 puan ise en düşük fiziksel aktivite seviyesini belirtmektedir.

Matson Çocuklarda Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeği, 12 ile 14 yaş arasındaki çocukların sosyal becerilerini ölçmeve değerlendirme yapabilmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçek toplamda 47 maddeden oluşmakta ve 5’li likert biçimindedir. Ölçekte puanlandırma bana hiç uygun değil: 1 puan, bana pek uygun değil: 2 puan, bana biraz uygun: 3 puan, bana oldukça uygun: 4 puan, bana tamamen uygun: 5 puan şeklinde yapılmaktadır. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 47, en yüksek puan ise 235 olarak belirlenmiştir. Ölçek içerisinde “olumlu sosyal davranışlar” ve “olumsuz sosyal davranışlar” olarak iki alt boyut barındırmaktadır (Bacanlı ve Erdoğan, 2003).

Bu araştırmada öğrencilerin akademik başarı düzeylerinin belirlenmesinde yarıyıl sonu başarı ortalaması puanı dikkate alınmıştır. Öğrencilerin tüm dersleri kapsayan yarıyıl sonu başarı ortalamaları öğrenim gördükleri okulun “E-Okul Yönetim Bilgi Sisteminden” temin edilmiştir.

2.4. İstatistiksel Analiz

Katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin betimsel istatistikler için frekans ve yüzde analizi yapılmıştır. Ölçekler ve alt boyutlarının minimum, maksimum, ortalama ve standart sapma değerleri belirlenmiştir. Katılımcılar için fiziksel aktivite ölçeği, çocuklarda sosyal beceri değerlendirme ölçeği ve akademik başarı ölçeği için Akademik başarı ölçeği ve olumsuz davranışlar alt boyutunun ise çarpıklık ve basıklık değerlerinin -1,5 ile +1,5 Aralıklarında bulunmadığı tespit edilmiş olup ancak örneklem hacminin 30’dan büyük olması nedeniyle parametrik testlerin non-parametrik testlere göre daha güvenilir sonuçlar vereceği için normal dağılıma uygun olarak işlemlerin yapılması gerekmektedir, çarpıklık ve basıklık değerleri hesaplanmış ve Shapiro-Wilk (Normal Uygunluk Testi) uygulanmıştır. Ayrıca Çocuklar için Fiziksel Aktivite Ölçeği, Çocuklarda Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeğinin geçerlilik-güvenilirlik analizi için Cronbach alfa değerleri hesaplanmıştır. Katılımcıların akademik başarıları, fiziksel aktiviteleri, sosyal becerileri ve alt boyutlarının cinsiyetlerine göre karşılaştırma durumuna dair bağımsız örneklem için t testi, sınıflarına göre karşılaştırılmasına yönelik tek yönlü varyans analizi (One-Way ANOVA), BKI için de Kruskal-Wallis analizi uygulanmıştır. Katılımcıların akademik başarı, fiziksel aktivite, sosyal beceri ve alt boyutlarının yönünü ve şiddetini belirlemeye yönelik Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon analizi yapılmıştır. Veriler SPSS 22.0 programı içerisinde analiz edilmektedir.

2.5. Ölçeklerin Geçerliliği ve Güvenilirliği

Türkiye’de Erdim ve ark., (2018) tarafından ölçeğin geçerlilik-güvenilirlik çalışması için 9-14 yaş arası 784 öğrenciye anket uygulanmıştır. İçerik geçerlilik indeksi 0.95, Cronbach-alfa katsayısı 0.77 ve sınıf içi korelasyon katsayısı 0.91 olarak ortaya çıkmıştır. Burdaki sonuçlar ÇFAÖ’nün Türk çocukları için geçerli ve güvenilir bir araç olduğunu belirtmektedir (Erdim ve ark., 2018).

Türkiye’de Erdim ve ark., (2018) tarafından ölçeğin geçerlilik-güvenilirlik çalışması için 9-14 yaş arası 784 öğrenciye anket uygulanmıştır. İçerik geçerlilik indeksi 0.95, Cronbach-alfa katsayısı 0.77 ve sınıf içi korelasyon katsayısı 0.91 olarak ortaya çıkmıştır. Burdaki sonuçlar ÇFAÖ’nün Türk çocukları için geçerli ve güvenilir bir araç olduğunu belirtmektedir (Erdim ve ark., 2018).

Bacanlı ve Erdoğan (2003) Matson Çocuklarda Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeği’nin test tekrar test güvenilirlik katsayısını “Olumsuz Sosyal Davranışlar” alt ölçeğine karşın. 70, “Olumlu Sosyal Davranışlar” alt ölçeğine karşın. 74 ve toplamdaki puanına karşın. 77 olarak belirtmektedir. Ölçekte yeri edinen 41 maddenin madde toplamdaki puan korelasyonlarının. 30’un üstünde olduğu belirlenmektedir. Ölçeğin Cronbach alpha iç tutarlılık katsayıları “Olumsuz Sosyal Davranışlar” alt ölçeği için. 68, “Olumlu Sosyal Davranışlar” alt ölçeği için. 74 ve toplamdaki puanına karşın 85 olarak belirtmiştir (Hilooğlu, 2009).

3. Bulgular

3.1. Katılımcıların Demografik Özellikleri

Her bir katılımcı öğrenci için form oluşturulmuştur. Bu formlar, boy, ağırlık, sınıf ve doğum tarihi bilgisi, fiziksel aktivite anket formu ve sosyal beceri anket formu olacak şekilde oluşturulmuştur. Katılımcıların ölçekler uygulanmadan önce boy ve ağırlık ölçümleri yapılmıştır. Karışıklık olmaması için bu formlara katılımcı ve araştırmacı eşliğinde aşağıda verilen kodlama yapılmıştır.

Örnek: “6-A Sınıfı (.....K1)

K1: Kız Çocuk 1

E1: Erkek Çocuk 1

Katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin betimsel istatistikler için frekans ve yüzde analizi yapılmıştır. Ölçekler ve alt boyutlarının minimum, maksimum, ortalama ve standart sapma değerleri belirlenmiştir. Katılımcılar için fiziksel aktivite ölçeği, çocuklarda sosyal beceri değerlendirme ölçeği ve akademik başarı ölçeği için çarpıklık ve basıklık değerleri ve Shapiro-Wilk (Normal Uygunluk Testi) uygulanmıştır.

Tablo 1 Katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin betimsel istatistikler

Değişken	Grup	f	%
Cinsiyet	Kız	125	37,0
	Erkek	213	63,0
Sınıf	6. sınıf	133	39,3
	7. sınıf	104	30,8
	8. sınıf	101	29,9
Ağırlık	Zayıf	21	6,2
	Normal	271	80,2
	Kilolu	27	8,0
	Obez	19	5,6
Boy	Kısa	28	8,3
	Normal	267	79,0
	Uzun	33	9,7
	Çok Uzun	19	3,0
BKI sınıf	Zayıf	36	10,7
	Normal	240	71,0
	Kilolu	37	10,9
	Obez	25	7,4

Katılımcıların, %37,0’i kız, %63,0’i ise erkek öğrencilerden oluşmakta olup, %39,3’ü 6. sınıf, %30,8’i 7. Sınıf ve %29,9’u ise 8.sınıf öğrencileridir. Öğrencilerin vücut ağırlıkları incelendiğinde, %6,2’sinin zayıf, %80,2’sinin normal kiloda, %8,0’ının kilolu ve %5,6’sının ise obez olduğu saptanmıştır. Araştırmaya katılan katılımcıların boy uzunlukları incelendiğinde, %8,3’ünün kısa, %79,0’ının normal, %9,7’sinin uzun ve %3,0’ının ise çok uzun olduğu tespit edilmiştir. Ortaokul öğrencilerinin BKI sınıflamaları incelendiğinde, %10,7’sinin zayıf olduğu, %71,0’ının normal olduğu, %10,9’unun kilolu olduğu ve %7,4’ünün ise obez olduğu saptanmıştır.

3.2. Sosyal Beceri, Fiziksel Aktivite Ve Akademik Başarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

Araştırma bulgularında ortaokulda öğrenim gören öğrencilerin akademik başarıları, fiziksel aktiviteleri, olumlu sosyal davranışları, olumsuz sosyal davranışları cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermezken ($p>0,05$), öğrencilerin sosyal becerileri cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği ortaya çıkmıştır. Çocukların sosyal beceri ortalamaları incelendiğinde, kız öğrencilerin sosyal beceri puanlarının erkek öğrencilerin sosyal beceri puan ortalamasından daha yüksekte olduğu ($p<0.05$) görülmüştür (Çizelge 8). Bu sonuç araştırma başlangıcında ortaya konulan a) “Fiziksel aktivite düzeyi ve cinsiyet arasında anlamlı farklılık yoktur.”, b) “Akademik başarı ve cinsiyet arasında anlamlı farklılık yoktur.” Ve c) “Sosyal beceriler kızların lehine daha anlamlıdır.” Hipotezlerini doğrulamaktadır.

Tablo 2 Ortaokulda öğrenim gören çocukların akademik başarılarının, fiziksel aktivitelerinin, sosyal becerileri ve alt boyutlarının cinsiyetlerine göre karşılaştırılmasına yönelik bulgular

Ölçekler	Cinsiyet	n	\bar{X}	s.s	t	p
AKADEMİK BAŞARI	Kız	125	90,19	7,32	0,941	0,347
	Erkek	213	90,91	6,45		
FİZİKSEL AKTİVİTE	Kız	125	2,71	0,80	1,167	0,244
	Erkek	213	2,60	0,86		
Olumlu Sosyal Davranışlar	Kız	125	95,03	15,45	1,702	0,090
	Erkek	213	91,78	17,74		
Olumsuz Sosyal Davranışlar	Kız	125	37,67	13,02	1,754	0,081
	Erkek	213	35,30	10,11		
SOSYAL BECERİ	Kız	125	132,70	18,53	2,578	0,010*
	Erkek	213	127,08	19,83		

* $p<0,05$

Ortaokulda öğrenim gören öğrencilerin akademik başarıları, fiziksel aktiviteleri, olumlu sosyal davranışları, olumsuz sosyal davranışları cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir farklılık göstermezken ($p>0,05$), çocukların sosyal becerilerinin cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği %95 güvenilirlikle söylenebilir. Kız öğrencilerin sosyal beceri puanları erkek öğrencilerin sosyal beceri puan ortalamasından daha yüksek çıkmıştır.

3.2. Sosyal Beceri, Fiziksel Aktivite ve Akademik Başarının Sınıf Düzeylerine Göre Karşılaştırılması

Ortaokulda öğrenim gören çocukların akademik başarılarının, fiziksel aktivitelerinin, sosyal becerileri ve alt boyutlarının BKI sınıf düzeylerine göre karşılaştırılmasına yönelik Kuruskal-Wallis testi sonuçları aşağıda sunulmuştur. Bazı gruptaki örneklem hacminin 30'dan küçük olduğu ve ölçekler ile alt boyutlarının BKI düzeylerine göre normal dağılıma uymadığı tespit edildiğinden dolayı tek yönlü varyans analizi (One-Way ANOVA) yerine bunun non-parametrik karşılığı Kuruskal-Wallis testi kullanılmıştır.

Tablo 3 Ortaokulda öğrenim gören çocukların akademik başarılarının, fiziksel aktivitelerinin, sosyal becerileri ve alt boyutlarının sınıf düzeylerine göre karşılaştırılmasına yönelik bulgular

Ölçekler	Sınıf	n	\bar{X}	s.s	F	p
AKADEMİK BAŞARI	6. sınıf	133,0	90,65	6,41	1,181	0,308
	7. sınıf	104,0	91,36	7,44		
	8. sınıf	101,0	89,90	6,52		
FİZİKSEL AKTİVİTE	6. sınıf	133,0	2,80 ^a	0,80	4,209	0,016*
	7. sınıf	104,0	2,56 ^b	0,83		
	8. sınıf	101,0	2,52 ^b	0,87		
Olumlu Sosyal Davranışlar	6. sınıf	133,0	93,23	15,71	1,636	0,197
	7. sınıf	104,0	95,04	14,94		
	8. sınıf	101,0	90,55	20,14		
Olumsuz Sosyal Davranışlar	6. sınıf	133,0	34,48 ^b	9,86	3,275	0,040*
	7. sınıf	104,0	38,50 ^a	13,52		
	8. sınıf	101,0	36,01	10,27		
SOSYAL BECERİ	6. sınıf	133,0	127,71 ^b	17,67	3,944	0,020*
	7. sınıf	104,0	133,54 ^a	18,01		
	8. sınıf	101,0	126,56 ^b	22,56		

*p<0,05; a, b: aynı sütunda farklı harfleri içeren gruplar arasındaki farklar önemlidir.

Ortaokulda öğrenim gören öğrencilerin akademik başarıları, olumlu sosyal davranışları sınıf düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermediği (p>0,05) saptanmış olup, öğrencilerin fiziksel aktiviteleri, olumsuz sosyal davranışları ve sosyal becerileri ise sınıf düzeylerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği (p<0,05) tespit edilmiştir.

Ortaokulda öğrenim gören çocukların sınıf düzeylerine göre fiziksel aktivitelerine yönelik karşılaştırıldığında Aritmetik ortalamalar, 6. Sınıf öğrencilerinin fiziksel aktivitelerinin diğer sınıflara göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

7. Sınıf öğrencilerinin 6. Sınıf öğrencilerine göre daha çok olumsuz davranışlar sergilediği ve yine 7. Sınıf öğrencilerinin 6. ve 8. Sınıf öğrencilerine göre sosyal becerilerinin daha anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğu söylenebilir.

3.3. Sosyal Beceri, Fiziksel Aktivite ve Akademik Başarının BKI Sınıf Düzeylerine Göre Karşılaştırılması

Ortaokulda öğrenim gören çocukların akademik başarılarının, fiziksel aktivitelerinin, sosyal becerileri ve alt boyutlarının BKI sınıf düzeylerine göre karşılaştırılmasına yönelik Kuruskal-Wallis testi sonuçları aşağıda sunulmuştur. Bazı gruptaki örneklem hacminin 30'dan küçük olduğu ve ölçekler ile alt boyutlarının BKI düzeylerine göre normal dağılıma uymadığı tespit edildiğinden dolayı tek yönlü varyans analizi (One-Way ANOVA) yerine bunun non-parametrik karşılığı Kuruskal-Wallis testi kullanılmıştır.

Tablo 4 Ortaokulda öğrenim gören çocukların akademik başarılarının, fiziksel aktivitelerinin, sosyal becerileri ve alt boyutlarının BKI sınıf düzeylerine göre karşılaştırılmasına yönelik bulgular

Ölçekler	BKI Sınıf	n	Medyan	Q1	Q3	χ^2	p
AKADEMİK BAŞARI	Zayıf	36	86,5 ^b	84,0	95,0	10,197	0,017*
	Normal	240	92,0 ^a	87,0	97,0		
	Kilolu	37	90,0	86,0	93,0		
FİZİKSEL AKTİVİTE	Zayıf	36	2,81	2,28	3,41	4,455	0,216
	Normal	240	2,62	2,01	3,20		
	Kilolu	37	2,56	1,90	3,45		
Olumlu Sosyal Davranışlar	Zayıf	36	99,00	86,50	108,50	4,124	0,248
	Normal	240	96,00	84,50	105,00		
	Kilolu	37	100,00	87,00	109,00		
Olumsuz Sosyal Davranışlar	Zayıf	36	37,00	28,50	42,50	2,754	0,431
	Normal	240	33,50	28,00	41,00		
	Kilolu	37	31,00	27,00	35,00		
SOSYAL BECERİ	Zayıf	36	134,50	119,00	144,50	1,458	0,692
	Normal	240	132,00	119,00	141,00		
	Kilolu	37	134,00	121,00	142,00		
	Obez	25	126,00	119,00	137,00		

*p<0,05; a, b: aynı sütunda farklı harfleri içeren gruplar arasındaki farklar önemlidir.

Ortaokulda öğrenim gören öğrencilerin fiziksel aktiviteleri, olumlu sosyal davranışları, olumsuz sosyal davranışları ve sosyal becerileri, BKI sınıf düzeylerine göre anlamlı bir farklılık olmadığı (p>0,05) saptanmıştır. Öğrencilerin akademik başarılarının ise BKI sınıf düzeylerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği (p<0,05) ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin akademik başarıları için medyan değerleri incelendiğinde, normal kiloya sahip öğrenciler ile obez olan öğrencilerin akademik başarılarının zayıf olanlara göre daha yüksek olduğu söylenebilir.

3.4. Sosyal Beceri, Fiziksel Aktivite ve Akademik Başarı Arasındaki İlişki

Araştırma bulgularında ortaokulda öğrenim gören çocukların akademik başarı, fiziksel aktivite, sosyal beceri ve alt boyutları arasındaki ilişkiye yönelik yapılan korelasyon analizi sonucunda akademik başarı ile fiziksel aktivite arasında bir ilişki söz konusu değildir. (p>0,05)

Tablo 5 Ortaokulda öğrenim gören çocukların akademik başarı, fiziksel aktivite, sosyal beceri ve alt boyutları arasındaki ilişkiye yönelik bulgular

Ölçekler	AKADEMİK BAŞARI	FİZİKSEL AKTİVİTE	Olumlu Sosyal Davranışlar	Olumsuz Sosyal Davranışlar	SOSYAL BECERİ
AKADEMİK BAŞARI	r 1	-0,058	0,116	-0,055	,069
	p -	0,290	0,033*	0,315	0,205
FİZİKSEL AKTİVİTE	r -0,058	1	0,383	-0,108	0,271
	p ,290	-	0,001**	0,047*	0,001*
Olumlu Sosyal Davranışlar	r 0,116	0,383	1	-0,092	0,817
	p 0,033*	0,001**	-	0,093	<0,001**
Olumsuz Sosyal Davranışlar	r -0,055	-0,108	-0,092	1	0,500
	p 0,315	0,047*	0,093	-	<0,001**
SOSYAL BECERİ	r 0,069	0,271	0,817	0,500	1
	p 0,205	0,001**	0,001**	0,001**	-

**p<0,01, *p<0,05

Akademik başarı ile fiziksel aktivite ve sosyal beceri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin bulunmadığı (p>0,05) tespit edilmiş olup, fiziksel aktivite ile sosyal beceri arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki saptanmıştır (p<0,05).

4. Tartışma ve Sonuç

Araştırma bulgularında ortaokulda öğrenim gören öğrencilerin akademik başarıları ve fiziksel aktiviteleri cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermezken, kız öğrencilerin sosyal beceri puanlarının erkek öğrencilerin sosyal beceri puan ortalamasından daha yüksekte olduğu görülmüştür.

Baydemir (2012), 11-13 yaş grubunda bulunan çocuklar üzerinde gerçekleştirdiği araştırmasında fiziksel aktivite düzeyinin cinsiyet değişkenine göre farklılık gösterdiğini bildirmiştir. Buna karşın Mendeş (2011) adolesan dönemde bulunan çocuklar üzerinde gerçekleştirilen çalışmada cinsiyetler arası bir ilişki saptanmıştır.

Hekim ve Yüksel, (2015) benzer yaş gruplarında aynı sonuçlara ulaşmışlardır. Yine Taşkınöz, (2011), Kuşgöz, (2005), Akman ve ark., (2012)'in çalışmaları incelendiğinde fiziksel aktivite düzeyi ve cinsiyetler arası anlamlı ilişkiler rapor edilmiştir. Saygılı ve ark., (2015) tarafından sadece 8. sınıflara yapılan çalışmada da cinsiyetler arası anlamlı farklar bulunmuştur. Buna karşın Mendeş, (2011) adolesan dönemde bulunan çocuklar üzerinde gerçekleştirilen çalışmada cinsiyetler arası bir ilişki saptanmıştır.

Yapılan araştırma sonuçları literatür ile uyumsuzdur. Araştırma hipotezi oluşturulurken Covid-19 salgını göz

önüne alınarak cinsiyetler arası fiziksel aktivite düzeyi önemli görülmemiştir. Yaşanılan pandemi süreci, okulların uzaktan eğitime geçmesi ve sosyal kısıtlamalar nedeni ile kız ve erkek öğrencilerin aktiflik düzeylerinin değişiklik gösterebileceği öngörülmüştür. Rutin hayatlarında sporla ilgilenen çocuklar bu süreçte antrenmanlarına devam edememişlerdir. Günün belirli zaman dilimlerinde dışarıya çıkılması yine kız ve erkek çocuklarını eşit seviyeye çekmiş olabilir. Bu sebeple fiziksel aktivite ve cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir ilişki çıkmadığı düşünülebilir.

Aynı zamanda ortaokul öğrencilerinin akademik başarılarının cinsiyetlerine göre anlamlı bir fark göstermemesi de yine salgın süreci ile ilişkilendirilebilir. Bir seneyi aşkın süredir uzaktan (online) eğitim uygulanması çocukların not ortalamalarını etkilediği düşünülmektedir. Online sınav sistemi ile öğretmenlerin denetimlik üzerine sıkıntılar yaşamaması, kopya önüne geçmek için alınan önlemlerin yetersiz kalması ve ülke genelinde her çocuğun eşit imkânlarla sahip olmaması öğrencilerin benzer puanlar almalarına sebep olmuş olabilir.

Sosyal beceri ile cinsiyet değişkeni arasındaki ilişki ele alındığında Akbaş (2019) 14-18 yaş arası öğrencilerle yaptığı çalışmada öğrencilerin sosyal beceri düzeylerinin cinsiyet özellikleri ile ilişkili olmadığını bulmuştur. Benzer bir çalışmada Çiriş, (2014) farklı bir örneklem grubu olarak Kırşehir'de öğrenim gören öğrenciler üzerinde yapılan çalışmada öğrencilerin sosyal beceri düzeylerinin cinsiyet özellikleri üzerinde etkili olmadığını sonucuna ulaşmıştır.

Buna karşın Öztürk (2018) öğrencilerin sosyal beceri düzeylerinin cinsiyet faktörüne etkisini incelediği çalışmada, cinsiyetin öğrencilerin sosyal beceri düzeylerinde anlamlı farklılık olacak şekilde etki ettiğini rapor etmiştir.

Meydana gelen bu farkların sebebi olarak, çocukların yaşamış olduğu toplumdaki kültürel yapı farklılıklarının olması, yaşamış oldukları kırsal ve kentsel alandaki farklılıklar olması ve coğrafi olarak farklılıklardan dolayı kaynaklanmış olduğu belirtilmektedir. Araştırma bulguları sınıf düzeylerine göre incelendiğinde, ortaokulda öğrenim gören öğrencilerin akademik başarılarında sınıf düzeylerine göre anlamlı bir farklılık olmadığı saptanmıştır. Fakat 6. Sınıf öğrencilerinin fiziksel aktivitelerinin diğer sınıflara göre daha yüksek olduğu, 7. Sınıf öğrencilerinin 6. Sınıf öğrencilerine göre daha çok olumsuz davranışlar sergilediği ve yine 7. Sınıf öğrencilerinin 6. ve 8. Sınıf öğrencilerine göre sosyal becerilerinin daha anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlar d) "Fiziksel aktivite ve yaş arasında anlamlı bir farklılık vardır." ve f) "Akademik başarı ve yaş arasında anlamlı farklılık yoktur." Hipotezlerini doğrulamaktadır. e) "Sosyal beceri ve yaş arasında anlamlı bir farklılık vardır." Hipotezi ile ise kısmen tutarlılık göstermiştir.

Fiziksel aktivite ve sınıf düzeyleri değişkeni arasındaki ilişki incelendiğinde, Hekim ve Yüksel (2015) çocukların fiziksel aktivite düzeylerinde benzerlik oluştuğunu gözlemlemişlerdir. Buna karşın Kaymaz (2016) ise kız ve erkek çocuklarında fiziksel aktivite düzeyinin yaş ilerlemesine paralel olarak düştüğünü söylemektedir.

Bu sonuçlar d) “Fiziksel aktivite ve yaş arasında anlamlı bir farklılık vardır.” ve f) “Akademik başarı ve yaş arasında anlamlı farklılık yoktur.” Hipotezlerini doğrulamaktadır. e) “Sosyal beceri ve yaş arasında anlamlı bir farklılık vardır.” Hipotezi ile ise kısmen tutarlılık göstermiştir.

Yapılan araştırma sonucunda yaş ile doğru orantılı olarak fiziksel aktivite düzeyinin düştüğü görülmektedir. Bu durum sınıf düzeyi yükseldikçe çocukların LGS sınavına ağırlık vermesi ve fiziksel aktiviteye katılıma ayırdıkları zamanı azaltmış olabilecekleri ile açıklanabilir.

Literatürde sosyal beceri alt boyutlarından olumlu davranışlar ve yaş arasında ilişki olmadığı saptanmıştır (Ağbuğa, 2016; Güllü, 2017; Süt, 2014; Yıldız, 2015; Yılmaz, 2013). Fakat olumsuz beceri ve yaş arasında ilişki olduğunu söyleyen çalışmalar da mevcuttur (Çelik, 2017; Gökçeçek, 2015; Yurttas, 2016).

Bu durum kişilik gelişim kuramları ele alındığında bu yaş aralığının ergenlik dönemine denk geldiğini bildirmektedir. Çocukların kimlik oluşturma aşamasında toplum ve kültür önemli rol oynamaktadır. 7. Sınıf çocukların bu evreyi yoğun yaşadıkları düşünülebilir. 8. Sınıftaki öğrencilerin sınav senelerinin olması ve toplumsal baskı görmeleri sosyal becerilerdeki bu farkı açıklayabilir.

Akademik başarı ve yaş arasındaki ilişki bütün sınıf düzeylerinde birbirine yakın çıkmıştır ve bu sonuç yine pandemi süreci ön görülerek araştırma başlangıcında anlamlı bulunmamıştır. Özellikle 6. ve 7. Sınıfların bir seneden fazlaca bir süredir yüz yüze eğitim görmemesi 8. Sınıfların ise bazı dönemlerde sadece sınavlarının yüz yüze yapılması ortalamalar arasındaki bu yakınlığı açıklayabilir.

Araştırma bulgularından bir diğeri olan BKİ sınıf düzeyleri ele alındığında, ortaokulda öğrenim gören öğrencilerin BKİ sınıf düzeylerine göre fiziksel aktivitelerinde ve sosyal becerilerinde anlamlı bir farklılık bulunmadığı saptanmıştır. Fakat normal ve obez çocukların akademik başarı puanlarının zayıf çocuklara göre yüksek olduğu görülmüştür.

Hekim ve Yüksel (2015) tarafından Erzurum il merkezinde olan ortaokullarda yapılmış olan çalışmada, öğrenim gören çocukların fiziksel aktivite düzeylerinin demografik faktörlere göre incelenmesi hedeflenmiştir. Ortaokulda öğrenim gören çocukların fiziksel aktivite düzeyi ve BKİ oranlarını inceledikleri çalışmada BKİ değişkenine göre

öğrencilerin fiziksel aktivite düzeylerinin anlamlı farklılık göstermediği sonucuna ulaşmışlardır.

Pulat-Demir (2011) ise ortaokul ve lise öğrencilerinin fiziksel aktivite düzeylerini bazı değişkenlere göre incelediği çalışmada öğrencilerin fiziksel aktivite durumlarına göre farklı BKİ düzeylerine sahip olduklarını söylemiştir.

Bu bulgular eşliğinde Ortaokulda öğrenim gören öğrencilerde özellikle 11-13 yaş grubunda fiziksel olarak büyüme hızlı gerçekleşmektedir. Bununla beraber çocukların gelişimlerinde kronolojik yaşa ilişkin olarak birtakım farklılıklar görülebilir (Muratlı, 2007). Bu kapsam dâhilinde gözlemlenen çocuk katılımcıların BKİ ve fiziksel aktivite düzeylerinin farklılık oluşmamasının kökeninde çocukların benzer yaş grubunda olmalarının ve aynı veya benzer sosyal çevrede yaşamalarının etkisi olduğu düşünülmektedir.

Sosyal beceri ve alt boyutları BKİ değişkeni açısından incelendiğinde çocukların sosyal beceri düzeyleri farklılaşma göstermemiştir. Bu durum çocukların aynı sosyal ortamı paylaşmaları bu sebeple bedenleriyle ilgili algılarında kaygı, utanç gibi duyguları taşımamaları ile açıklanabilir.

Sabia (2007) ergenlerde gerçekleştirdiği çalışmada vücut ağırlığı ile akademik başarı arasında ilişki olduğuna dair ulaşılan sonuçların tatmin edici olmadığını belirtmiştir. Çalışmaya katılan kız ve erkek öğrencilerin BKİ değişkeni ve akademik başarı arasında anlamlı çıkan bir ilişki kurulamamıştır. Bu sonuç araştırma bulgularıyla paralellik göstermemektedir. Bu durum örneklem hacminin küçük olması ve bu sebeple her gruptaki ortalama değerlerin birbirine çok yakın çıkmasıyla açıklanabilir.

Araştırma bulgularında akademik başarı ile fiziksel aktivite arasında bir ilişki söz konusu değildir. Telford ve ark.(2012) araştırmalarına katılım gösteren çocukların fiziksel uygunluk düzeyleri ile akademik başarıları arasında pozitif yüksek düzeyde bir ilişkinin ortaya çıktığı görülmüştür.

Buna karşın anlamlı ilişki bulunamayan çalışmalar da mevcuttur. Kaynak, (2006)'ya göre akademik başarı ile fiziksel uygunluk toplamları arasında anlamlı ilişkiye rastlanamamıştır. Daley ve Ryan'nın yaptığı benzer bir çalışmada da fiziksel aktivite ile ders başarıları arasındaki ilişkiye bakılmış ve anlamlı bir ilişki bulunmadığı belirtilmiştir (Daley ve Ryan, 2000, Lindner, 1999). Tremblay ve arkadaşlarına göre ise fiziksel aktivite ile akademik başarı arasında herhangi bir ilişkinin olmadığını ya da önemli bir ilişki bulunmadığını söyleyen bolca araştırma çalışması mevcuttur. (Tremblay ve ark., 2000).

Yıldız, (2017) çalışmasında spor takımlarında yer alan ve spor takımlarında yer almayan öğrenciler arasında akademik başarı olarak bir fark olmadığını gözlemlemiştir. Ünüvar, (2018) ise araştırmasında fiziksel aktiviteye katılmayan öğrencilerin genel not ortalamalarını sporcu öğrencilerden daha yüksek bulmuştur.

Bu durum sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel nedenlerle bağdaştırılabilir. Çalışma yapılan okul bu açıdan ele alındığında bölgenin düşük eğitim seviyesine sahip olması, çocukların fiziksel aktivite yapabileceği alan azlığı ve ailelerin ders başarılarına daha çok önem vermesi ile açıklanabilir.

Araştırmada akademik başarı ile sadece olumlu sosyal davranışlar arasında zayıf bir ilişki bulunmuştur. Saygılı ve ark. (2015) çalışma sonuçlarına istinaden dışa dönüklük ve açıklık özelliği arttıkça akademik başarının da arttığı saptanmıştır.

Lounsbury ve Landers (2006)'a göre sorumlulukları gelişmiş bireyler not alma, notları arşivleme benzeri akademik etkinliklere yoğunlaştıklarından sebebiyle internet kullanımları azdır, kullandıkları vakitte daha çok akademik amaçlar için kullanmaktadırlar. Literatürde yer edinen çalışmaların geneline bakıldığında sorumluluk özelliğinin akademik başarıyı yükselttiği gözlemlenmiştir (Paunonen ve Ashton, 2001).

Tüm bunlara ilave olarak geçimli olma özelliklerinin (Laidra ve ark., 2007; Komarraju, 2009) ve dışadönük olma (Busato, 2000) özelliklerinin de akademik açıdan başarıyı arttırmış olduğu çalışma sonuçlarında belirtilmiştir. Duygusal dengesizlik özelliklerinin ise akademik başarıyı düşürmekte olduğu belirtilmektedir. (Chamorro-Premuzic ve Furnham, 2003).

Bir diğer araştırma bulgusunda fiziksel aktivite ile sosyal beceri arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir. Reynolds ve ark. (1990) ise sürekli olarak yapılan fiziksel aktivitenin, yaşam kalitesini ve diğer psikolojik faktörleri pozitif açıdan geliştirdiğini, yapılan egzersizlerin ise sosyal yetkinlik beklentisi, stres ve sosyal faktörler üstünde pozitif yönde etkilerinin olduğuna değinmektedir. Ayrıca Bluechhardt ve Shephard (1995) okul dışındaki fiziksel aktiviteye katılım gösteren çocuklarda sosyal becerileri düzeylerinde artış olduğunu belirtmektedir.

Aktif yaşam tarzının etkileri sosyal davranış boyutuna da yansımaktadır. Sonuç olarak, fiziksel aktivitelere katılımın olumlu sosyal tutumlar, topluma uyum sağlama, insan ilişkileri gibi sosyal beceriler üzerinde pozitif etki yarattığı söylenebilir.

Ortaokulda öğrenim gören çocukların sosyal becerileri cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık gösterirken; sosyal

beceri alt boyutları, fiziksel aktivite ve akademik başarıları cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. Yaş değişkenine göre öğrencilerin fiziksel aktivite düzeyleri, olumsuz sosyal davranışları ve toplam sosyal beceri puanları anlamlı bulunmuştur. Buna karşın akademik başarı ve olumlu sosyal davranışlarda anlamlı bulunmamıştır. Çocukların fiziksel aktivite, sosyal beceri ve alt boyutlarının BKİ değişkeni ile arasında bir ilişki saptanmamışken akademik başarı ve BKİ arasında anlamlı bir ilişki çıkmıştır. Fiziksel aktivite ile sosyal beceriler arasında zayıf bir ilişki; fiziksel aktivite ve akademik başarı arasında bir ilişki çıkmamıştır. Akademik başarı ile fiziksel aktivite, sosyal beceri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin olmadığı tespit edilmiş, akademik başarı ile olumlu sosyal davranışlar arasında çok zayıf bir ilişki olduğu saptanmıştır.

Sınırlılıklar

Bu araştırmanın sınırlılıkları aşağıda belirtilmiştir;

- 2020-2021 eğitim öğretim yılında İstanbul Gaziosmanpaşa Mustafa Yeşil İmam Hatip Ortaokulu öğrencileri ile sınırlıdır.
- Katılımcılar 6, 7 ve 8. sınıf aralığında toplamda 338 ortaokul öğrencisi ile sınırlıdır.
- Çocuklar için fiziksel aktivite ölçeği anket formu ile sınırlıdır.
- Çocuklarda sosyal becerileri değerlendirme ölçeği anket formu ile sınırlıdır.
- Akademik başarı puanı yarıyıl notları ile sınırlıdır.

5. Öneriler

Araştırma sürecinin covid-19 salgın dönemine denk gelmesinin çocukların fiziksel aktivite düzeylerini ve akademik başarı puanlarını etkilemiş olabileceği düşünülerek örgün eğitim-öğretime geçildiği bir zaman araştırma yeniden uygulanabilir.

Öğrencilerin fiziksel aktivite düzeyleri anket yöntemi yerine gözlem yolu veya pedometre, akselerometre gibi ölçerlerle belirlenmesi daha sağlıklı sonuçlar elde etmeye yardımcı olabilir.

Çalışmada ele alınan yaş, cinsiyet ve BKİ değişkenlerinin yanı sıra, fiziksel aktivite türü ve yoğunluğu, sosyolojik veya psikolojik bazı değişkenler (ebeveyn eğitim durumu, mesleği, ailede sporla ilgilenen kişi, boş zaman aktiviteleri, kaygı durumu, sınav stresi vb.) ile araştırma kapsamı genişletilebilir.

Bu araştırmada elde edilen sonuçlar doğrultusunda araştırma grupları ilkökul, ortaöğretim gibi daha küçük veya daha büyük yaş grupları üzerinde yapılabilir.

Ortaokul öğrencilerine uygulanan sosyal beceri değerlendirme ölçeği öğretmen veya ebeveynlere de uygulanarak sonuçlar karşılaştırılabilir.

Fiziksel aktivite, sosyal beceri ve akademik başarı arasındaki ilişkiyi incelemek adına deney-kontrol grupları oluşturularak değerlendirme yapılabilir.

Araştırma sonuçlarında fiziksel aktivitenin akademik başarıyı olumsuz etkilediğine dair kanıtlar bulunmamıştır. Aksine aktif yaşam biçimi beraberinde birçok sağlık çıktısını ve sosyal beceriyi beraberinde getirmektedir. Bu alışkanlığın ise erken yaşlarda kazanılması önem arz etmektedir. Obezitenin büyük bir sağlık sorunu haline geldiği zamanda fiziksel zindeliğin bireyi psikolojik ve sosyal açıdan önemli derecede etkilediği düşünülmektedir. Tüm bunların neticesinde yeni nesilleri bu bilinçle yetiştirmek gerektiği söylenebilir.

Kaynaklar

Ağbuğa B (2016). Beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölüm öğrencilerinin sosyal beceri düzeylerinin incelenmesi. *International Journal of Science Culture and Sport*, 4(1), 132-138.

Arslanoğlu C (2010). Spor Yapan ve Spor Yapmayan Ortaöğretim Öğrencilerinin Sosyal Beceri Düzeylerinin Karşılaştırılması (Kars ili örneği). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Bacanlı H, Erdoğan F (2003). Matson çocuklarda sosyal becerileri değerlendirme ölçeğinin (MESSY) Türkçeye uyarlanması. *Kuram Ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 3(2), 351-379.

Baydemir B (2012) İlköğretim II. Kademe Çocuklarında Fiziksel Aktivite Düzeyi, Kendini Fiziksel Tanımlama ve Benlik Saygısı. Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.

Bluechhardt MH, Shephard RI (1995). Using an extracurriculum physical activity program to enhance social skills. *Journal Of Learning Disabilities*, 28(3): 160-169.

Bouchard C, Blair SN, Haskell W (2006). *Physical Activity and Health*. USA: Human Kinetics.

Burrows R, Correa P, Orellana Y, Almagiá A, Lizana P & Ivanovic DS (2014). Physical Activity is Associated with Better Academic Performance in Chilean School-Age Children. *Journal of physical activity & health*, 11(8): 1600-6.

Busato VV, Prins FJ, Elshout JJ & Hamaker C (2000). Intellectual ability, learning style, personality, achievement motivation and academic success of

psychology students in higher education. *Personality and Individual Differences*, 29(6), 1057-1068. [https://doi.org/10.1016/S0191-8869\(99\)00253-6](https://doi.org/10.1016/S0191-8869(99)00253-6)

Chamorro-Premuzic T, Furnham A (2003). Personality predicts academic performance: Evidence from two longitudinal university samples. *Journal of Research in Personality*, 37(4), 319-338. [https://doi.org/10.1016/S0092-6566\(02\)00578-0](https://doi.org/10.1016/S0092-6566(02)00578-0)

Crocker PR, Bailey DA, Faulkner RA, Kowalski KC & McGrath R (1997). Measuring general levels of physical activity: preliminary evidence for the Physical Activity Questionnaire for Older Children. *Med Sci Sports Exerc* 29: 1344-1349.

Çamur C (2013). İşitme engelli öğrencilerden sportif müsabakalarda mücadele edenler ile etmeyenlerin sosyal beceri düzeylerinin karşılaştırılması. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Çelik A (2017). Devlet okullarında ve özel okullarda öğrenim gören spor yapan ve yapmayan orta öğretim öğrencilerinin saldırganlık düzeylerinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Erdim L, Ergün A, Kuşuoğlu S (2018). Reliability and Validity of the Turkish Version of the Physical Activity Questionnaire for Older Children (PAQ-C). *Turk J Med Sci* 49: 162-169.

Göde O, Alkan V (1998). Denizli ortaöğretim kurumlarındaki sporcu öğrencilerin derslerindeki ve spor yaşantılarındaki başarılarının karşılaştırılması, *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4: 14-21.

Gökçeçek S (2015). Ortaöğretim kurumlarında spor yapan ve yapmayan öğrencilerin saldırganlık tutumlarının araştırılması. Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.

Güllü S (2017). Üniversite öğrencilerinin sosyal beceri düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Uluslararası Spor, Egzersiz ve Antrenman Bilimi Dergisi*, 3 (3), 86-92.

Haskell WL (1994). J.B. Wolfe memorial lecture. Health consequences of physical activity: Understanding and challenges regarding dose-response. *Medicine & Science in Sports & Exercise*, 26,649-660.

Hekim M, Yüksel Y (2015) Ortaokul öğrencilerinin beden kitle indeksi ve fiziksel aktivite düzeylerinin yaş, cinsiyet ve spor yapma durumlarına göre incelenmesi. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 4(2): 259-269.

Hillman CH, Casteili DM, Buck SM (2005). Aerobic fitness and neurocognitive function in healthy

- prádolescent children. *Medicine & Science in Sports & Exercise*, 37,1967-1974.
- Hillman CH, Erickson KI, Kramer A. (2008). Be smart, exercise your heart: exercise effects on brain and cognition. *Nature reviews neuroscience*, 9(1):58-65. <http://kasaum.ankara.edu.tr/files-/2013/02/ERGe%C5%9FitlikWEB.22.05.14.pdf>
- Hilooğlu S (2009). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin zorbaca davranışlarını yordamada sosyal beceri ve yaşam doyumunun rolü. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Kaymaz E (2016) Devlet ve Özel Okullarda Öğrenim Gören Ortaokul Öğrencilerinin Obezite, Fiziksel Aktivite Düzeyi ve Beslenme Alışkanlıklarının Karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi. Muđla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Muđla.
- Komarraju M, Karau SJ, Schmeck RR (2009). Role of the big five personality traits in predicting college students' academic motivation and achievement. *Learning and Individual Differences*, 19(1), 47–52. <https://doi.org/10.1016/j.lindif.2008.07.001>.
- Laidra K, Pullmann H, & Allik J (2007). Personality and intelligence as predictors of academic achievement: A cross-sectional study from elementary to secondary school. *Personality and Individual Differences*, 42(3), 441–451. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2006.08.001>
- Matson JL, Rotatori AF, Helsel WJ (1983). Development Of A Rating Scale to Measure Social Skills in Children: The Matson Evaluation of Social Skills With Youngsters (MESSY). *Behavioral Research and Theory*, 21(4), 335-340.
- Mendeş E (2011) Puberte (Adolesan) Dönemi Çocuklarda Beslenme Alışkanlıkları ile Fiziksel Aktivite İlişkisinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Gaziantep Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.
- Muratlı S (1997). Çocuk ve Spor. Ankara: Kültür Ofset.
- Myers L, Strikmiller PK, Webber LS & Berenson GS (1996). Physical and sedentary activity in school children grades 5-8: The Bogaiusa heart study. *Medicine & Science in Sports & Exercise*, 28, 852-859.
- Neyzi O, Günöz H, Furman A, Bundak R, Gökçay G, Darendeliler-Baş F. (2008). Türk Çocuklarında Vücut Ağırlığı, Boy Uzunluğu, Baş Çevresi Ve Vücut Kitle İndeksi Referans Değerleri. *Çocuk Sağlığı Ve Hastalıkları Dergisi*, 51, 1-14.
- Öztürk YA (2018). Spor Yapan Ve Yapmayan Ortaokul Öğrencilerinin Sosyal Beceri Düzeylerinin Araştırılması (Kütahya İli Örneği). Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kütahya.
- Pulat-Demir H (2011) Farklı Sosyoekonomik İlköğretim Çocuklarında Beslenme, Fiziksel Aktivitelerin Deđerlendirilmesi Ve Obezite Prevalansının Belirlenmesi. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Reynolds KD, Killen JD, Bryson SW, Maron DJ, Taylor JB, Maccoloy N & Farguhar JW (1990). Psychosocial predictors of physical activity in adolescents. *Previous Medicine*, 19(5): 541-551
- Sabia JJ (2007). The Effect Of Body Weight On Adolescent Academic Performance. *Southern Economic Journal* Vol. 73, Issue 4, 871-900.
- Saygılı G, Atay E, Eraslan M & Hekim M (2015). Düzenli Olarak Spor Yapan Ve Yapmayan Öğrencilerin Kişilik Özellikleri İle Akademik Başarıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, *Kastamonu Eğitim Dergisi* 161-170.
- Shephard RJ (1996). Habitual physical activity and academic performance. *Nutrition Reviews*, 54, S32-S36.
- Sibley BA, Etnier J (2003). The Relationship Between Physical Activity and Cognition in Children: A Meta-Analysis. *Pediatric Exercise Science* 15(3):243-256. DOI:10.1515/ijsl.2000.143.183
- Süt MA (2014). Ortaöğretim Öğrencilerinin Spor Yapma Düzeylerine Göre Sosyal Beceri Özelliklerinin Karşılaştırılması. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, On Dokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Samsun.
- Taras H (2005). Physical activity and student performance at school. *Journal of School Health*, 75(6), 214–218
- Telford RD, Cunningham RB, Fitzgerald R, Olive LS, Prosser L, Jiang X & Telford RM (2012). Physical education, obesity, and academic achievement: a 2-year longitudinal investigation of Australian elementary school children. *Am J Public Health*. 102(2):368-74. doi: 10.2105/AJPH.2011.300220.
- WHO World Healthy Organization (2006). Multicentre Growth Reference Study Group. WHO Child Growth Standards based on length/height, weight and age. *Acta Paediatr* 450 (Suppl): 76-85.
- Yıldız Y (2015). Spor yapan ve spor yapmayan üniversite öğrencilerinin sosyalleşme ve mutluluk düzeylerinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Muđla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muđla.
- Yılmaz S (2013). Spor yapan ve yapmayan ortaöğretim öğrencilerinin empatik eğilimleri ile saldırganlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek

Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler
Enstitüsü, İstanbul.

Yurttaş H (2016). Spor yapan ve yapmayan üniversite
öğrencilerinin saldırganlık düzeylerinin
incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk
Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.